

• ΜΕΛΕΤΕΣ

- "Η «κερκόπορτα» του άρθρου 90 παρ. 5 Σ και η πολιτική επικαιρότητα των υποκλοπών", Φ. Δωρής
- «Τα 160 χρόνια λειτουργίας του Εφετείου Ναυπλίου», Ν. Κλαμαρής
- «Σύσταση οικήσεως σε ακίνητο μισθωμένο με μισθωτήριο βέβαιης χρονολογίας», Ι. Σπυριδάκης

• ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- ΑΠ 395/2022, Μεταβίβαση περιουσιακού δικαιώματος. Αναλογική συμπληρωματική εφαρμογή διατάξεων ΑΚ περί εκχώρησης, Ν. Κυπρούλη
- ΑΠ 1616/2022 Εργατικό ατύχημα. Προσδιορισμός ποσού εύλογης αποζημίωσης. Αρχή της αναλογικότητας, Μ. Τσίπρα

- ΤριμΔιοικΠρωτΑθ 77/2023. Επιβολή διοικητικής κύρωσης. Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, Αντ. Αργυρός
- ΜονΠρωτΑθ 7080/2022, Επιταγή προς πληρωμή. Αμοιβή δικηγόρου, Πρόσθετη παρέμβαση ΔΣΑ, Π. Νικολόπουλος
- ΜονΠρωτΑθ 478/2023, Απαράδεκτη η άσκηση προφορικής ανταίτησης μετά το ν. 4842/2021, Σ. Τσαχιρίδης

• ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- Η έναρξη λειτουργίας του Κτηματολογικού Γραφείου Αθηνών, Μ. Χατζηφώτης
- Για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας στην πράξη, Γ. Βλασσόπουλος
- Επισκόπηση νομολογίας πολιτικών δικαστηρίων, Φ. Καρατζένης, Χρ. Κατσόγιαννου, Ε. Κλουδά, Ν. Νάκης, Μ. Τσίπρα, Μ. Χατζηφώτης

- Εγκύκλιος 1/2021 ΕισΑΠ Δικαίωμα πρόσβασης γονέα σε προσωπικά στοιχεία ανηλίκων τέκνων, Γ. Κατσαβριάς
- ΔΕΕ C 347/21., «Υπόθεση DD», Δ. Αρβανίτης
- Επισκόπηση νομολογίας Ποινικών δικαστηρίων, Στ. Χούσοργλου
- Επισκόπηση νομολογίας Διοικητικών δικαστηρίων, Κ. Σαμαρτζής
- Επισκόπηση ΕΔΔΑ, Β. Χειρδάρης
- Η Διαμεσολάβηση στις ναυτικές διαφορές, Μ. Αλφιεροπούλου
- Δικαίωμα πρόσβασης στα Κτηματολογικά στοιχεία και προστασία προσωπικών δεδομένων, Ε. Σιγουράκου
- ΑΠ (ολ) 3/2022 Η ποινική μεταχείριση της βόμβας μολότωφ, Κ. Αποστολός.

ΝΟΜΙΚΟ ΒΗΜΑ

Δικηγορικός
Σύλλογος
Αθηνών

ΒΡΑΒΕΙΟ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

Εκδοση του Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών

Διμηνιαίο Νομικό
Περιοδικό

Τόμος 72 - Τεύχος 2
Μαρτίου - Απριλίου
2023

Η διαμεσολάβηση στις ναυτικές διαφορές Mediation in shipping disputes

Μαρίνας Αλειφεροπούλου

Δικηγόρου, LL.M. (ναυτικό δίκαιο) – Διαμεσολαβήτριας
Υποψήφιας Διδάκτορος (θαλάσσια ασφάλιση)*

1) Εισαγωγή

Οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης των διαφορών (*Alternative Dispute Resolution* ή κατά το ακρωνύμιο *ADR*), είναι ένας εξέχον τρόπος διευθέτησης των διενέξεων, διότι σε αντίθεση με τις συμβατικές μεθόδους, έχουν καταρχήν πολύ μικρότερο κόστος, είναι ταχύτεροι από μία δικαστική διαδικασία ή μία διαιτησία και έχουν ευελιξία^{1, 2, 3}.

* Τμήμα Ναυτιλίας & Επιχειρηματικών Υπηρεσιών - Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Αναπληρωματικό Μέλος της Ένωσης για τη Ναυτική Διαιτησία στον Πειραιά. Αναπληρωματικό Μέλος Δ.Σ. Κέντρου Διαμεσολάβησης Πειραιά (ΚΕΔΙΠ).

1. Το παρόν άρθρο αποτελεί μέρος της παρουσίασης για τη Διαμεσολάβηση και τη Διαιτησία που έγινε στο Πανεπιστήμιο Πειραιά, στις 15.3.2019, με ομιλητές τους *Αντώνη Τσαβδαρίδη, Νικόλαο Πενθεροδάκη, Γιώργο Θεολογίτη, Μαρίνα Αλειφεροπούλου*.

2. Γενική βιβλιογραφία & αρθρογραφία: Πλεύρη Α. Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, 2021, Σάκκουλας. Διαμεσολάβηση από τη Θεωρία στην Πράξη, Γιαννοπούλου Ζ., 2021, Νομ. Βιβλιοθήκη. Διαμεσολάβηση Διεθνείς και Συγκριτικές Πτυχές, Μεϊδάνης Χ., 2020, Νομ. Βιβλιοθήκη. Το δίκαιο της διαμεσολάβησης, Θεοχάρης Δ., 2020, Νομ. Βιβλιοθήκη. Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Αντωνέλου Σ., Πλέσσα Ε., 2014, Σάκκουλας. Υποχρεωτικότητα στη Διαμεσολάβηση και Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη, Κοτσίρη Ε. ΕλλΔνη 2021. 1407. Διακοπή των δικονομικών προθεσμιών επί διενέργειας ΥΑΣ εκ παραδρομής σε υπόθεση που δεν καταλαμβάνόταν από την υποχρέωση διεξαγωγής της, Γιαννόπουλος Π, Αρμ 2021. 1627. 5+1 Βήματα, τι κάνει ο Δικηγόρος στη Διαμεσολάβηση ν. 4640/2019, Ε. Ραφτοπούλου-Χατζηπρίμου, Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ.

3. Εκδήλωση για την ημέρα της Διαμεσολάβησης που οργάνωσε η ΚΕΔ, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Πειραιά και Θεσσαλονίκης, ο ΟΠΕΜΕΔ, το Υπουργείο Δικαιοσύνης με θέμα: Η εφαρμογή του θεσμού της Διαμεσολάβησης στην ελληνική έννομη τάξη, στις 22 Μαρτίου 2022, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, εις μνήμη του

Ο όρος *ADR* χρησιμοποιείται για διαδικασίες όπως η διαμεσολάβηση (*Mediation*) ή η συνδιαλλαγή/συμφιλίωση (*Conciliation*), όπου τα σε διένεξη μέρη διαπραγματεύονται έναν συμβιβασμό με τη βοήθεια ενός τρίτου ουδέτερου μέρους.

Η βασική διαφορά μεταξύ της διαιτησίας και των εναλλακτικών μορφών επίλυσης των διαφορών είναι ότι η διαιτητική απόφαση (όπως και η δικαστική) επιβάλλεται στα διάδικα μέρη ως μία δέσμευση. Ενώ, οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης, βοηθούν *τα ίδια* τα μέρη να βρουν μία λύση στη διένεξή τους, μέσω μίας δεσμευτικής συμφωνίας. Δηλαδή στη διαμεσολάβηση *τα μέρη* ελέγχουν το αποτέλεσμα της συμφωνίας τους, *τα ίδια* αποφασίζουν πώς θα λύσουν τη διαφορά τους και η τυχόν συμφωνία τους εξαρτάται από την προθυμία να συμβιβαστούν, με γνώμονα το *κοινό συμφέρον* στην επίλυση της διένεξης.

Κοινό χαρακτηριστικό της διαιτησίας και της διαμεσολάβησης είναι η *εμπιστευτικότητα*, το *απόρρητο* της διαδικασίας και του αποτελέσματος και η εν τέλει *δέσμευση* των μερών, είτε μέσω της διαιτητικής απόφασης ή της πιθανής διαμεσολαβητικής συμφωνίας, αντίστοιχα.

Συγκεκριμένα, αν τα μέρη αποφασίσουν να προχωρήσουν σε διαμεσολάβηση, πρέπει καταρχήν να συνάψουν *μία συμφωνία διαμεσολάβησης* (*mediation agreement*). ή τέτοια συμφωνία να περιέχεται ως ρήτρα/ή δυνατότητα στη σχέση τους (π.χ. ναυλοσύμφωνο). Οι συμφωνίες διαμεσολάβησης στη ναυτιλία είναι σχετικά σπάνιες. Οι περισσότερες θαλάσσιες συμβάσεις (π.χ. φορτωτικές), περιέχουν *ρήτρες υπαγωγής στη διαιτησία* των ναυτιλιακών διαφορών.

Στο παρόν άρθρο θα περιγραφεί το νομικό πλαίσιο στην Ελλάδα, στην Αγγλία, στην Αμε-

καθηγητή Κοτσίρη Α., με ομιλητές τους *Τσιάρα Κ., Χαμηλοθώρη Ι., Οικονόμου Κ., Κλάππα Η., Καλαντζόπουλο Μ., Κανελλόπουλο Ν.*

ρική, ενώ θα σημειωθούν και οι διαμεσολαβητικοί κανόνες του διεθνούς εμπορικού επιμελητηρίου, πάντοτε με την προοπτική και τη σκέψη της ένταξης και χρήσης στη ναυτιλία.

2) Η διαδικασία διαμεσολάβησης στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, ισχύει ο ν. 4640/30.11.2019 (ΦΕΚ Α 190/30.11.2019)⁴ (& ΦΕΚ Α 194/4.12.2019 για τη διόρθωση σφάλματος, & άρθρο 65 ν. 4647/2019, ΦΕΚ 204/16.12.2019 για την τροποποίηση του άρθρου 3). Εν συντομία, οι διατάξεις ορίζουν ότι:

Ως *διαμεσολάβηση* νοείται μία διαρθρωμένη διαδικασία ανεξαρτήτως ονομασίας, με βασικά χαρακτηριστικά την εμπιστευτικότητα, την ιδιωτική αυτονομία, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη επιχειρούν εκουσίως με καλόπιστη συμπεριφορά και συναλλακτική ευθύτητα να επιλύσουν μία διαφορά τους με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή⁵.

Ως *διαμεσολαβητής* νοείται τρίτο πρόσωπο σε σχέση με τους διαδίκους και τη διαφορά, που αναλαμβάνει να διαμεσολαβήσει με κατάλληλο, αποτελεσματικό και αμερόληπτο τρόπο, διευκο-

λύνοντας τα συμμετέχοντα μέρη να βρουν μία κοινά αποδεκτή λύση για τη διαφορά τους⁶. Ο διαμεσολαβητής πρέπει να είναι νόμιμα διαπιστευμένος στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷.

Υπαγόμενες διαφορές: Στη διαδικασία της διαμεσολάβησης μπορούν να υπαχθούν αστικές και εμπορικές διαφορές εθνικού ή διασυνοριακού χαρακτήρα, υφιστάμενες ή μέλλουσες, μετά από έγγραφη συμφωνία των μερών, αν τα μέρη έχουν την εξουσία να διαθέτουν το αντικείμενο της διαφοράς, σύμφωνα με το ουσιαστικό δίκαιο⁸.

Υποχρέωση ενημέρωσης από πληρεξούσιο δικηγόρο: Πριν την προσφυγή στο Δικαστήριο, ο πληρεξούσιος δικηγόρος οφείλει να ενημερώσει τον εντολέα του εγγράφως για τη δυνατότητα διαμεσολαβητικής διευθέτησης της διαφοράς και για την υποχρέωση προσφυγής στην υποχρεωτική αρχική συνεδρία⁹. Το ενημερωτικό έγγραφο συμπληρώνεται και υπογράφεται από τον εντολέα και τον πληρεξούσιο δικηγόρο του και κατατίθεται με το εισαγωγικό δικόγραφο της αγωγής που τυχόν ασκηθεί ή με τις προτάσεις το αργότερο μέχρι τη συζήτησή της, επί ποινή απαράδεκτου της συζήτησης της αγωγής.

Προσφυγή στη διαμεσολάβηση χωρεί: 1) αν τα μέρη το συμφωνήσουν, 2) αν τα μέρη κληθούν να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση και συναινούν σε αυτή, 3) αν η υπαγωγή συγκεκριμένης διαφοράς στη διαμεσολάβηση διαταχθεί από δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους, 4) αν η υπαγωγή της διαφοράς στη διαδικασία της διαμεσολάβησης επιβάλλεται από το νόμο, 5) αν σε έγγραφη συμφωνία των μερών υπάρχει ρήτρα διαμεσολάβησης, 6) το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ιδιωτική διαφορά μπορεί να καλεί τα μέρη να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση¹⁰.

Η διαδικασία της διαμεσολάβησης: Τα μέρη παρίστανται με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους. Ο διαμεσολαβητής ορίζεται από τα μέρη ή από τρίτο πρόσωπο της κοινής τους επιλογής, συ-

4. Ο θεσμός της Διαμεσολάβησης εισήχθη με το ν. 3898/2010 ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2008/52/ΕΚ για τα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, την γνωστή ως Mediation Directive, όπως αυτός ο νόμος στη συνέχεια τροποποιήθηκε με τα άρθρα 178 έως 205 ν. 4512/2018, όπως στη συνέχεια ανεστάλη (μέχρι Σεπτ. 2019) σε ό,τι αφορούσε την υποχρεωτική υπαγωγή συγκεκριμένων κατηγοριών υποθέσεων ιδιωτικού δικαίου -που δεν αφορούσαν τη ναυτιλία- κατόπιν της απόφασης του Αρείου Πάγου 34/2018 και του ν. 4566/2018.

Στη συνέχεια, κατά το άρθρο 74 § 14 ν. 4690/2020, ΦΕΚ Α 104/30.5.2020: "Η έναρξη ισχύος των άρθρων 6 και 7 του ν. 4640/2019 (Α' 190) μετατίθεται αναδρομικώς για την 1η.7.2020, ως προς τις υποθέσεις της περ. β' του άρθρου 44 του ν. 4640/2019."

Επίσης ισχύει το π.δ. 123/2011 (ΦΕΚ Α 255) για τον καθορισμό των όρων και προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των φορέων κατάρτισης διαμεσολάβησης και ο Κώδικας Δεοντολογίας διαπιστευμένων διαμεσολαβητών με την ΥΑ 109088/20-13 ΦΕΚ Β 2824/2011, όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 107309/2012 ΦΕΚ Β' 3417/2012. Βλ. και τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας για τους Διαμεσολαβητές.

5. Άρθρο 2 § 2 ν. 4640/2019.

6. Άρθρο 2 § 3, ν. 4640/2019.

7. Άρθρο 12, ν. 4640/2019.

8. Άρθρο 3 § 1, ν. 4640/2019.

9. Άρθρο 3 § 2, ν. 4640/2019.

10. Άρθρο 4, ν. 4640/2019.

μπεριλαμβανομένων των κέντρων διαμεσολάβησης¹¹. Ο διαμεσολαβητής είναι ένας (1) εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν εγγράφως ότι οι διαμεσολαβητές θα είναι περισσότεροι. Ο χρόνος, τόπος και λοιπές διαδικαστικές λεπτομέρειες της διεξαγωγής διαμεσολάβησης καθορίζονται από τον διαμεσολαβητή σε συμφωνία με τα μέρη. Αν δεν είναι δυνατή η φυσική παρουσία η διαμεσολάβηση πραγματοποιείται και με τηλεδιάσκεψη¹². Η διαδικασία διαμεσολάβησης έχει εμπιστευτικό χαρακτήρα και δεν τηρούνται πρακτικά εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Πρέπει να διεξάγεται με τρόπο που δεν παραβιάζει το απόρρητο αυτής. Πριν την έναρξη της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν το απόρρητο της διαδικασίας διαμεσολάβησης. Την ίδια υποχρέωση έχει και κάθε τρίτος που συμμετέχει σε αυτή¹³. Ο διαμεσολαβητής μπορεί κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, να επικοινωνεί και να συναντά καθένα από τα μέρη είτε χωριστά, είτε από κοινού¹⁴. Πληροφορίες που αντλεί ο διαμεσολαβητής κατά τις χωριστές επικοινωνίες του με το ένα μέρος δεν κοινολογούνται στο άλλο μέρος, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του άλλου μέρους. Οι ενέργειες του διαμεσολαβητή και των μερών για την επίτευξη συμβιβαστικής επίλυσης της μεταξύ τους διαφοράς διέπονται από τις αρχές της καλής πίστης και ειλικρίνειας και της διαρκούς αμεροληψίας του διαμεσολαβητή έναντι αυτών. Τα μέρη μπορούν σε κάθε περίπτωση να συμφωνήσουν ως διαδικασία διαμεσολάβησης τη διαδικασία και τους ειδικότερους κανόνες που προβλέπουν κέντρα και οργανισμοί διαμεσολάβησης. Οι διαμεσολαβητές, τα μέρη και οι πληρεξούσιοι αυτών και όσοι συμμετείχαν στη διαδικασία διαμεσολάβησης δεν εξετάζονται ως μάρτυρες ενώπιον των δικαστηρίων ή ενώπιον διαιτησίας εκτός αν επιβάλλεται για ειδικούς λόγους¹⁵.

Ο διαμεσολαβητής δεν υποχρεούται να αποδεχθεί τον διορισμό του και κατά την εκτέλεση

των καθηκόντων του ευθύνεται για δόλο¹⁶ ή βαρεία αμέλεια και μπορεί να έχει πειθαρχική ή ποινική ευθύνη¹⁷.

Η Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία Διαμεσολάβησης (ΥΑΣ), σε ό,τι αφορά τις ναυτικές διαφορές, λαμβάνει χώρα για όσες δικάζονται κατά την τακτική διαδικασία (καθ' ύλην αρμοδιότητα Μονομελούς Πρωτοδικείου και Πολυμελούς), καθώς και οι διαφορές για τις οποίες σε έγγραφη συμφωνία των μερών προβλέπεται και είναι σε ισχύ *ρήτρα* διαμεσολάβησης. Για το παραδεκτό της συζήτησης της αγωγής που θα ασκηθεί, κατατίθεται μαζί με τις προτάσεις της συζήτησης το πρακτικό της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας διαμεσολάβησης¹⁸.

Η υπαγωγή μιας διαφοράς ιδιωτικού δικαίου στη διαδικασία της διαμεσολάβησης δεν αποκλείει τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου¹⁹.

Σε σχέση με τη διαδικασία της Υποχρεωτικής Αρχικής Συνεδρίας²⁰, το επισπεύδον μέρος έχει τη δυνατότητα είτε να επικοινωνήσει με το άλλο ή τα άλλα μέρη της διαφοράς για το διορισμό διαμεσολαβητή κοινής αποδοχής, είτε να απευθυνθεί σε διαμεσολαβητή επιλογής του. Στην περίπτωση αυτή, ο διαμεσολαβητής επικοινωνεί με το άλλο μέρος με κάθε πρόσφορο μέσο για να διαπιστώσει αν επιτυγχάνεται συμφωνία ως προς το πρόσωπό του και λαμβάνει την έγγραφη έγκρισή τους. Αν δεν καταστεί δυνατή η επικοινωνία ή αν δεν επιτευχθεί συμφωνία ως προς το πρόσωπο του διαμεσολαβητή, τότε διορίζεται διαμεσολαβητής από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης με επιμέλεια του επισπεύδοντος μέρους και στην περίπτωση αυτή ο διαμεσολαβητής υποχρεούται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες να δηλώσει αν αποδέχεται τον διορισμό του, διαφορετικά, αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η μη αποδοχή. Επιλέγεται τότε ο επόμενος κατά σειρά προτεραιότητας από το Ειδικό Μητρώο Διαμεσολαβητών²¹. Το επισπεύδον μέρος υποβάλλει στον διαμεσολαβητή αίτημα προσφυγής στη διαδικασία διαμε-

11. Άρθρο 5 § 2, ν. 4640/2019.

12. Άρθρο 5 § 3, ν. 4640/2019.

13. Άρθρο 5 § 5, ν. 4640/2019.

14. Άρθρο 5 § 4, ν. 4640/2019.

15. Άρθρο 5 § 6, ν. 4640/2019.

16. Άρθρο 5 § 7, ν. 4640/2019.

17. Άρθρο 17, ν. 4640/2019.

18. Άρθρο 6 § 1 (β), (γ).

19. Άρθρο 4 § 3, ν. 4640/2019.

20. Άρθρο 7, ν. 4640/2019.

21. Άρθρο 29, ν. 4640/2019.

σολάβησης, αποστέλλοντας ηλεκτρονικά ή με άλλο πρόσφορο τρόπο συμπληρωμένο έντυπο με τα στοιχεία των μερών, το αντικείμενο της διαφοράς και λαμβάνει απόδειξη παραλαβής. Ο διαμεσολαβητής επικοινωνεί με κάθε πρόσφορο μέσο με τα μέρη για τον ορισμό της ημερομηνίας και του τόπου διεξαγωγής της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας διαμεσολάβησης. Σε περίπτωση μη συμφωνίας, ο διαμεσολαβητής ορίζει την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας. Και στις δύο περιπτώσεις γνωστοποιεί τα παραπάνω στοιχεία στα μέρη εγγράφως πέντε (5) μέρες πριν την υποχρεωτική αρχική συνεδρία, με συστημένη επιστολή ή ηλεκτρονικά και λαμβάνει απόδειξη παραλαβής της γνωστοποίησης. Η υποχρεωτική αρχική συνεδρία διαμεσολάβησης λαμβάνει χώρα εντός είκοσι (20) ημερών από την επομένη της αποστολής στον διαμεσολαβητή του αιτήματος προσφυγής στη διαδικασία διαμεσολάβησης από το επισημειωμένο μέρος, η οποία προθεσμία παρεκτείνεται ως την 30^η αν κάποιο από τα μέρη διαμένει στο εξωτερικό. Μετά το πέρας της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας συντάσσεται πρακτικό από το διαμεσολαβητή που υπογράφεται από τον ίδιο και όλους τους συμμετέχοντες – το οποίο επί ποινή απαραδέκτου κατατίθεται στο δικαστήριο με τις προτάσεις.

Αν πετύχει η διαμεσολάβηση, συντάσσεται πρακτικό που περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 8 του νόμου. Από την κατάθεσή του στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου, το πρακτικό αποτελεί εκτελεστό τίτλο, εφόσον η συμφωνία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης^{22,23}.

22. Η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή προς τα μέρη για τη διεξαγωγή της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας ή η συμφωνία της εκούσιας προσφυγής στη διαδικασία της διαμεσολάβησης αναστέλλει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία, άρθρο 9 ν. 4640/2019.

23. Γνωμοδότηση ΚΕΔ, αριθμός 26/2021, Κυριάκος Οικονόμου, «.. η αναστολή των προθεσμιών στην ΥΑΣ, ισχύει από την έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή και στην εκούσια διαμεσολάβηση, από την ημερομηνία συμφωνητικού υπαγωγής και παύει -στην ΥΑΣ- την ημερομηνία υπογραφής του πρακτικού περάτωσης ΥΑΣ ... Στην περίπτωση της ΥΑΣ, είτε παραστάθηκαν όλα τα μέρη είτε όχι, ο διαμεσολαβητής θα πρέπει να προσαρτά στο πρακτικό περάτωσης, πέ-

Αν αποτύχει η διαμεσολάβηση το πρακτικό μπορεί να υπογράφεται μόνο από το διαμεσολαβητή, ο οποίος μνημονεύει ότι τα μέρη δεν κατέληξαν σε συμφωνία.

Η Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης είναι αρμόδια να επιλαμβάνεται κάθε ζητήματος που αφορά τη διαμεσολάβηση ακόμη και αν το ζήτημα δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο²⁴.

Προσόντα των διαμεσολαβητών²⁵. Οι διαμεσολαβητές πρέπει να είναι: α) απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή κάτοχοι ισοδύναμου πτυχίου της αλλοδαπής, β) εκπαιδευμένοι από φορέα εκπαίδευσης διαμεσολαβητών αναγνωρισμένο από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης ή κάτοχοι τίτλου διαπίστευσης από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γ) να είναι διαπιστευμένοι από αυτήν και εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Διαμεσολαβητών που τηρείται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Ο διαμεσολαβητής οφείλει να είναι *αμερόληπτος*²⁶ και να τηρεί την *ουδετερότητα*. Να είναι *ανεξάρτητος* και να μην αναλαμβάνει καθήκοντα σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων του με τη διαμεσολάβηση²⁷. Να μεριμνά ώστε τα μέρη να έχουν κατανοήσει τη διαδικασία που πρόκειται να ακολουθηθεί και να ενημερώνει ότι μπορούν οποιαδήποτε στιγμή να αποχωρήσουν από τη διαδικασία χωρίς αιτιολογία ή ποινή. Να φροντίσει για την προσήκουσα διεξαγωγή της διαδικασίας και να διασφαλίσει ότι τα μέρη έχουν επαρκή δυνατότητα συμμετοχής σε αυτή.

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να τηρεί την *εχεμύθεια*²⁸, δηλαδή υποχρεούται να τηρεί απόρρητες τις πληροφορίες που έχουν προκύψει από τη

ραν του φύλλου βασικών στοιχείων και τα έγγραφα γνωστοποίησης προς τα μέρη καθώς αποτελούν πλήρη απόδειξη, για την έναρξη ισχύος της αναστολής, η οποία παύει με το πρακτικό περάτωσης ΥΑΣ. Συνεπώς με τη σύνθεση σε σώμα (με συνδυαστικές σφραγίδες) των τριών στοιχείων (Πρακτικό περάτωσης ΥΑΣ, Φύλλο βασικών στοιχείων και αποδεικτικά γνωστοποίησης) επιτυγχάνεται πλήρης απόδειξη έναρξης και λήξης της αναστολής».

24. Άρθρα 10, 11, ν. 4640/2019.

25. Άρθρο 12, ν. 4640/2019.

26. Άρθρο 13, ν. 4640/2019.

27. Άρθρο 14, ν. 4640/2019.

28. Άρθρο 16, ν. 4640/2019.

διαμεσολάβηση ή σε σχέση με αυτή, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι πρόκειται να διεξαχθεί διαμεσολάβηση.

Ο διαμεσολαβητής διέπεται από το επαγγελματικό απόρρητο. Έχει κωδικό δραστηριότητας και υποχρεούται να στέλνει ετήσια έκθεση στην Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης σε σχέση με τις διαμεσολαβήσεις που έχει διεξάγει ή όχι²⁹.

Η αμοιβή του καθορίζεται με ελεύθερη συμφωνία των μερών και αν δεν υπάρχει γραπτή συμφωνία ισχύουν τα ελάχιστα ποσά που ορίζει ο νόμος.

Στην Ελλάδα αδειοδοτημένοι φορείς κατάρτισης διαμεσολαβητών³⁰ λειτουργούν σε Πειραιά, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Πάτρα, Τρίπολη, Χανιά, Ιεράπετρα, Γιαννιτσά, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη. Η διαπίστευση των διαμεσολαβητών γίνεται κατόπιν εξετάσεων ενώπιον της Επιτροπής Εξετάσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης³¹.

Κάθε διαμεσολαβητής μπορεί εκούσια να παραιτηθεί από την αυτή την ιδιότητα³².

3) Τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας διαμεσολάβησης

Η διαμεσολάβηση στη ναυτιλία είναι μία εξαιρετικά ευέλικτη διαδικασία, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν σε ένα μοντέλο, ή σε ένα πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί η διαμεσολάβηση, ή σε θεσμικούς κανόνες διαμεσολάβησης, όπως οι LMAA/Baltic Exchange Mediation Terms, και να περιλάβουν αυτό το μοντέλο στη συμφωνία διαμεσολάβησης.

Εκπρόσωποι και διευθυντές ναυτιλιακών εταιρειών λαμβάνουν ενεργό μέρος και μάλιστα είναι εκείνοι που έχουν την εξουσία (authority) να συμφωνήσουν και να κλείσουν με δεσμευτικό τρόπο μία ναυτιλιακή διένεξη.

Συνεπώς δεν είναι μόνο οι δικηγόροι που έχουν άμεση ανάμιξη και ενεργό ρόλο σε μία τέτοια διαδικασία.

Ξεκινούμε λοιπόν από τη συμφωνία διαμεσολάβησης, η οποία προσαρμόζεται στη φύση της διαφοράς και στις ανάγκες των μερών.

Η διαμεσολάβηση αρχίζει με τον διορισμό ενός διαμεσολαβητή από τα μέρη, στον οποίο θα δοθεί μία περίληψη της υπόθεσης, τα κύρια έγγραφα, αλληλογραφία, γνώμες εμπειρογνομόνων, αν υπάρχουν. Στη συνέχεια ακολουθεί μία κοινή συνάντηση (*joint meeting*) των μερών και του διαμεσολαβητή, (βέβαια, ο διαμεσολαβητής μπορεί να συζητήσει το θέμα ξεχωριστά με κάθε μέρος πριν την κοινή συνάντηση). Η εναρκτήρια ομιλία του διαμεσολαβητή κατά την κοινή συνάντηση, (ονομάζεται και *opening statement*), περιλαμβάνει την από τον ίδιο τον διαμεσολαβητή σύντομη αναφορά στο ρόλο του και την από τα μέρη σύντομη παρουσίαση των θέσεων τους σε σχέση με τη διένεξη και τι επιδιώκουν από αυτή τη διαμεσολάβηση. Στη συνέχεια ο διαμεσολαβητής θα κάνει χωριστές συναντήσεις με τους εκπροσώπους των μερών ζητώντας τους με ρεαλισμό να του πουν τα δυνατό και τα αδύναμα σημεία τους σε σχέση με τη διένεξη. Η διαμεσολάβηση βασίζεται *στο συμφέρον των μερών*. Ο διαμεσολαβητής βοηθά και διευκολύνει την επικοινωνία τους. Χρησιμοποιεί τεχνικές επικοινωνίας και παρεμβάσεις στη σύγκρουση όπως αναδιατύπωση, επαναπλαισίωση (σε ουδέτερη στάση ή σε συναίσθημα), αντανάκλαση περιεχομένου/συναίσθημάτων, έλεγχο πραγματικότητας, ανάλυση κινδύνου, ερωτήσεις ανοικτού-κλειστού τύπου εριστικές ή στρατηγικές, παράφραση, ανακεφαλαίωση. Ο διαμεσολαβητής διερευνά την καλύτερη εναλλακτική λύση (BATNA) σε μία διαπραγματευση, την χειρότερη (WATNA), τη ρεαλιστική εναλλακτική λύση (RATNA), την ζώνη ενδεχόμενης συμφωνίας (ZOPA), καθώς και κάθε ενδεχόμενη ευκαιρία που μπορεί να εκμεταλλευθεί ένα μέρος σε μία διαμεσολάβηση³³. Χρησιμοποιεί εμπειρικούς κανόνες και επικεντρώνει

29. Άρθρα 19, 20, ν. 4640/2019.

30. Άρθρα 22, 23, ν. 4640/2019.

31. Εκτός αν ο διαμεσολαβητής έχει μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο.

32. Άρθρο 30, ν. 4640/2019.

33. ΣΜΕΡΧ- έξυπνη συμφωνία: Συγκεκριμένη (όταν διαχωρίζονται οι αρμοδιότητες των ατόμων), Μετρήσιμη (όταν είναι σαφές πότε πραγματοποιείται η συμφωνία), Επιτεύξιμη(η συμφωνία να μπορεί να γίνει), Ρεαλιστική (τα μέρη να μπορούν να πραγματοποιήσουν τη συμφωνία), Χρονικό πλαίσιο (η συμφωνία να έχει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο).

ται στο μέλλον των σχέσεων, την πιθανή εξέλιξη τους (π.χ. ανάπτυξη ή διατήρηση συνεργασίας) και στο κοινό συμφέρον των μερών.

Όπως είπαμε, τον έλεγχο και την ευθύνη του αποτελέσματος έχουν τα μέρη. Ο διαμεσολαβητής δεν αποφασίζει, δεν επιβάλλει λύση, αλλά αυτή τη βρίσκουν τα ίδια τα μέρη. Η πιθανή λύση της υπόθεσης θα είναι μία συμφωνία των μερών και όχι μία νομική απόφαση.

Όλα τα στάδια της διαμεσολάβησης διέπονται από την εμπιστευτικότητα. Καμία πληροφορία δεν μεταφέρεται από τον διαμεσολαβητή από το ένα στο άλλο μέρος, χωρίς συμφωνία, αλλά ούτε επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί σε δαιτησία ή δικαστική διαδικασία που τυχόν θα ακολουθηθεί ως επόμενο στάδιο.

4) Αγγλικοί Κανόνες Διαμεσολάβησης

Στην Αγγλία “θεσμοθετημένοι” όροι διαμεσολάβησης είναι οι όροι της Ένωσης Ναυτικών Διαιτητών Λονδίνου (London Maritime Arbitrators Association/LMAA), οι οποίοι εισήχθησαν το 2002. Το 2009, η Ένωση Ναυτικών Διαιτητών Λονδίνου μαζί με το Baltic Exchange (χρηματιστήριο ναύλων) αποφάσισαν από κοινού να παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης στη ναυτιλία. Τοιουτοτρόπως, οι όροι του 2002 αναθεωρήθηκαν, στο εξής παρέχονται ως LMAA/Baltic Exchange Mediation Terms 2009, προβλέπουν τη διαδικασία διορισμού διαμεσολαβητή, την αμοιβή του, εν γένει το κόστος, την εμπιστευτικότητα της διαδικασίας και το πέρας της διαμεσολάβησης.

Εν τάχει προβλέπουν τα ακόλουθα:

Article 1-preliminary Paragraph(d): “Mediator” means and includes one or more persons appointed or nominated for the purpose of mediation who shall be a member of the LMAA/Baltic Exchange Mediation Panel.

Article 3- number of mediators. Unless the parties otherwise agree there shall be one Mediator who shall be appointed within 14 days from the commencement of the mediation procedure.

Article 4-commencement of the mediation procedure. The party initiating mediation shall send to the other party or parties a written invitation to mediate under those terms, briefly setting out the matters in

dispute. The mediation procedure shall be deemed to have commenced when the other party or parties accept the invitation to mediate.

Article 5-appointment of the mediator. If the parties to a dispute agree to mediate but are unable to agree on the appointment of a mediator, they may make an application in writing to the President. Any application for the appointment of a Mediator shall be accompanied by a brief summary of the matters in dispute. A copy of the application and summary shall be sent to the other parties to the mediation.

Article 6-Exchange of information. Each party will send to the Mediator within 14 days of his appointment, or such other period as may be agreed, copies of a concise summary of its case in the dispute, and, all documents to which the summary refers and any other documents to which it may wish to refer in the mediation. A copy of the summary and the documents will be sent simultaneously to any other party to the Mediation.

Article 7- Duties and powers of the mediator. The Mediator shall assist the parties in an independent and impartial manner in an attempt to reach an amicable settlement of their dispute. He shall be guided by the principle of objectivity, fairness and justice, giving consideration to, among other things, the rights and obligations of the parties, the usages of the trade in question and the circumstances surrounding the dispute including any previous business practices between the parties or some of them. The Mediator shall conduct the mediation in such manner as he considers appropriate. The Mediator may at any time make proposals for the settlement of dispute. The Mediator may invite the parties to meet with him or may communicate with them orally or in writing. The Mediator may, with the consent of the parties, call any witness he thinks may be able to assist in the mediation.

Article 8-Co-operation of the parties with the mediator. The parties in good faith co-operate with the mediator.

Article 9-Settlement agreement. If the parties reach agreement on the settlement of the dispute they shall draw up and sign a written agreement. The Mediator may draw up, or assist the parties in drawing up, the settlement agreement.

Article 10-Confidentiality. The mediator and the parties must keep confidential all matters relating to

the mediation proceedings. Confidentiality extends also to the settlement agreement (or any arbitration award made) except where its disclosure is necessary for the purposes of implementation and enforcement.

Article 10-Termination of mediation procedure. The mediation procedure is terminated (a) by the signing of the settlement agreement by the parties, (b) by a written declaration of the parties to the effect that further efforts in mediation are no longer justified, (c) by a written declaration by a party to the other party that the mediation procedure is terminated, and, (d) by a written declaration of the mediator to the effect that further efforts at mediation are no longer justified.

Article 13- Costs. The appointment fee shall be two hundred fifty pounds per party, or such other sum as the Committee of the Association may from time to time decide. Upon termination of the mediation procedure the Mediator shall fix the costs of the mediation. If any party fails to pay the Mediator's costs or its proportion thereof within 30 days from the termination of the mediation procedure, the other party or parties shall be jointly and severally liable to indemnify the Mediator in respect of such failure.

Article 13B. Normally each party shall bear its own costs. However, the Mediator may order differently, if he is of the opinion that any party has not tried to co-operate in the mediation.

Article 14- Role of the mediator in other proceedings. The parties and the Mediator undertake that the Mediator shall not act as arbitrator, witness, lawyer, adviser or representative of any party in arbitration or judicial proceedings in respect of the dispute that is the subject of the mediation procedure.

Article 15- Admissibility of evidence in other proceedings. Unless the parties to the mediation procedure otherwise agree, the parties undertake not to reveal, introduce or rely on views, admissions, proposals made during the mediation.

Article 16-Liability of the mediator. The Mediator shall not be liable for anything done or omitted during his function as a Mediator, unless he is in bad faith.

Στην πράξη η πλειοψηφία των ναυτιλιακών διαμεσολαβήσεων διεξάγεται με προσυμφωνημένους ή επί τούτου όρους (*bespoke terms*).

Άλλοι εναλλακτικοί όροι ή τρόποι επίλυσης διαφορών, οι οποίοι προηγούνται της διαιτησί-

ας και περιέχονται στις ναυτιλιακές συμβάσεις μπορεί να έχουν τις ακόλουθες μορφές: *-The parties to negotiate in good faith. -The parties to seek to resolve the dispute by friendly discussion. -The chief executives of each party to meet and endeavour to resolve the dispute amicably. -Reference of a dispute for expert determination. - Mediation under specific institutional rules.*

Η παραδοσιακή θέση του αγγλικού δικαίου είναι ότι οι όροι για διαπραγμάτευση δεν είναι δεσμευτικοί επειδή δεν μπορούν να εκτελεστούν (*they are not enforceable*). Ωστόσο, τα αγγλικά δικαστήρια θα δώσουν ισχύ σε όρους υποχρέωσης διαπραγμάτευσης, (πριν την προσφυγή σε διαιτησία), οι οποίοι όμως έχουν διατυπωθεί με συγκεκριμένο τρόπο στη σύμβαση και δεν είναι αόριστοι. Έτσι στην απόφαση *Emirates Trading Agency LLC vs. Prime Mineral Exports Pvt Ltd*, η οποία είναι δημοσιευμένη στο αγγλικό νομικό περιοδικό *Lloyd's Reports 2015*, ο δικαστής *Teare J.* έκρινε ότι ακόμη και μία υποχρέωση επιδίωξης επίλυσης μίας διαφοράς με φιλική συζήτηση, μπορεί να είναι υποχρεωτική και εκτελέσιμη, αν κριθεί ότι αυτή η υποχρέωση έχει τον νομικό χαρακτήρα του εξυπακουόμενου όρου της σύμβασης (*implied term of a contract*).

Είναι υποχρεωμένο το διαιτητικό δικαστήριο να σταματήσει ή αναστείλει τη διαδικασία της διαιτησίας, ενώ τα μέρη έχουν ξεκινήσει τη διαμεσολάβηση που προβλέπει η ναυτιλιακή τους σύμβαση; Η απάντηση εξαρτάται από το πόσο πιθανή είναι η επίτευξη μίας συμφωνίας με τη διαμεσολάβηση, πόση καθυστέρηση θα υπάρξει και αν το κόστος της διαμεσολάβησης θα είναι δυσανάλογο.

Τα αγγλικά δικαστήρια έχουν κρίνει ότι η διαμεσολάβηση είναι μία μορφή επιβοηθούμενης "άνευ επιφυλάξεως" διαπραγμάτευσης (*Mediation is a form of assisted "without prejudice negotiation"*). Έτσι στην αγγλική απόφαση *Cumbria Waste Management Ltd vs. Baines Wilson* έτους 2014, ο δικαστής αρνήθηκε την επίδειξη εγγράφων διαμεσολάβησης κατ' εφαρμογή του αγγλικού κανόνα «*without prejudice*».

Σημειωτέον επίσης ότι η διαμεσολάβηση στην Αγγλία διέπεται από τις αρχές του δικαίου *common law*.

Σε σχέση με το κόστος της διαμεσολάβησης,

όπως είπαμε, θα ρυθμιστεί με τη συμφωνία διαμεσολάβησης.

5) Κανόνες των θαλάσσιων ασφαλιστών (*protection & indemnity clubs*)

Οι κανόνες (*rules*) των αλληλασφαλιστικών οργανισμών (*p&i clubs*) καλύπτουν συνήθως τα έξοδα της διαμεσολαβητικής επίλυσης των διαφορών³⁴, γεγονός που υποστηρίζει και προάγει τον θεσμό³⁵.

6) Αμερική

Στην Αμερική, η Ένωση Ναυτιλιακών Διαιτητών Νέας Υόρκης (*Society of Maritime Arbitrators of New York* ή *SMA*) έχει θεσπίσει κανόνες συνδιαλλαγής (*conciliation rules*), οι οποίοι ακολουθούν τους κανόνες *UNCITRAL*³⁶ (*UNCITRAL conciliation rules*) (που υιοθετήθηκαν από

τα Ηνωμένα Έθνη το 1981), και το 1999 εισήγαγε και κανόνες διαμεσολάβησης.

Ένα μοντέλο μίας ρήτρας διαμεσολάβησης (*Model Mediation Clause*) της *SMA* είναι το ακόλουθο: *If a dispute arises under this contract, the parties shall seek an amicable settlement of that dispute by mediation under the Mediation Rules of the Society of Maritime Arbitrators, Inc. (SMA) of New York then in force. If the mediation does not result in a settlement, the dispute shall be referred to arbitration before three SMA members under the Arbitration Rules of the Society of Maritime Arbitrators, Inc. (SMA), one to be appointed by each of the parties and the third by the two so chosen. Their decision or that of any two of them shall be final and binding, and judgment upon such arbitration award may be made a rule of a court of competent jurisdiction.*

7) Κανόνες Διαμεσολάβησης *BIMCO*.

Το Διεθνές Ναυτιλιακό Συμβούλιο της Βαλτικής (*Bimco*) το οποίο αποτελείται από πλοιοκτήτες, ναυλωτές, ναυλομεσίτες και ναυτικούς πράκτορες, έχει εκδώσει ρήτρα διαμεσολάβησης/εναλλακτικών τρόπων επίλυσης των διαφορών, για χρήση στις ναυτιλιακές συμβάσεις, σε συνδυασμό πάντοτε με τις ρήτρες δικαιοδοσίας. Η διαδικασία διαμεσολάβησης δεν διακόπτει πάντα τις προθεσμίες (ή παραγραφές), καθώς αυτό εξαρτάται από το δίκαιο που θα εφαρμοστεί στη διαφορά. Συνήθως η ρήτρα *Bimco* είναι η εξής³⁷: «(a) In the event of a dispute or difference arising under, out of or in connection with this contract either party may at any time, either prior or subsequent to the commencement of any proceedings, invite the other to participate in an alternative dispute resolution (ADR) procedure including (but not limited to) mediation, early neutral evaluation and/or early intervention by written notice to the other party. (b) The other party shall within fourteen (14) calendar days of receipt of such notice reply in writing either agreeing to participate or declining to participate, giving reasons

34. <https://www.westpandi.com/products/standard-covers/defence/>

35. Mediation-The courts' view, GARD p&i, Insight 175, 1st August 2004. «...Benefits of Mediation. -Mediation is recognized to be time and money saving, typically taking about three weeks from start to finish but can be organized more quickly than that. Most mediations are concluded in a single day. Avoiding lengthy and costly trials is one of the most positive aspects of the mediation process. - "Win-win" result: instead of having a winner/loser outcome, as is typical of most trials or arbitrations, mediation allows both parties to walk away with something. -Expertise: in the maritime context, parties can choose experienced maritime attorneys, arbitrators or commercial persons to serve as mediators. - Involvement of Principals: because the principals are required to attend the mediation (or at least be available by telephone), the parties are addressing arguments directly to their opponents (without those arguments being filtered through the participating lawyers) before the case comes to trial.....-Flexibility. The parties can design their own mediation process..... "Unsuccessful" mediations: even those mediations that do not result in settlement can be of benefit to the parties by narrowing the disputed issues or causing the parties to go away and think about the case in a different way, sometimes resulting in a settlement after the mediation has officially concluded. Litigation and arbitration can be only costly and time-consuming but also confrontational by their very nature.....».

36. United Nations Commission on International Trade Law.

37. Βλ. σε ιστότοπο *BIMCO*, Mediation / Alternative Dispute Resolution Clause 2021 (bimco.org)

for declining. (c) If the parties agree to participate in an ADR procedure, they shall both take such steps as are necessary to progress the ADR procedure in good faith and without undue delay. (d) The parties' participation in the ADR procedure shall not affect the rights of either party to seek such relief or take such steps as it considers necessary to protect its interests. (e) Subject to subclause (g), the ADR procedure shall be without prejudice and confidential and no information or documents disclosed during it shall be revealed to any Tribunal and/or Court in any subsequent or on-going proceedings except to the extent that they are disclosable under the law and procedure governing the relevant proceedings. (f) Unless otherwise agreed, each party shall bear its own costs incurred in the ADR procedure and the parties shall share equally any third-party costs and expenses. (g) If the other party does not agree to participate in any ADR procedure under this Clause, that fact may be brought to the attention of the competent Tribunal and/or Court and may be taken into account by such Tribunal and/or Court when allocating the costs of the proceedings as between the parties».

8) Ένωση για τη Ναυτική Διαιτησία στον Πειραιά (Piraeus Association for Maritime Arbitration, PAMA)

Η Ένωση για τη Ναυτική Διαιτησία στον Πειραιά ιδρύθηκε το 2005 ως μη κερδοσκοπικό σωματείο για την επίλυση ναυτιλιακών διαφορών μέσω της ναυτικής διαιτησίας. Η ναυτική διαιτησία υπό την αιγίδα της Ένωσης διεξάγεται με βάση τον πρότυπο νόμο UNCITRAL για τη διεθνή εμπορική διαιτησία και σύμφωνα με τους Κανόνες Ναυτικής Διαιτησίας, όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ένωση³⁸.

Σύμφωνα με τη γνώμη της γράφουσας, η Ένωση για τη Ναυτική Διαιτησία στον Πειραιά θα μπορούσε να περιλάβει στους κανόνες της και τη διαμεσολάβηση και αυτό θα συνέβαλε στην προσπάθεια να γίνει ο Πειραιάς κέντρο

διεξαγωγής ναυτιλιακών διαιτησιών και διαμεσολαγήσεων.

9) Ναυτικό Επιμελητήριο της Ελλάδος

Το Ναυτικό Επιμελητήριο της Ελλάδος είναι ο επίσημος σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα ναυτιλίας³⁹. Ασχολείται με την επίλυση ναυτιλιακών διαφορών μέσω διαιτησίας από το 1969. Η γνώμη της γράφουσας είναι ότι η διαμεσολάβηση θα μπορούσε να ενταχθεί ως εναλλακτικός τρόπος διεθνήτησης των ναυτικών απαιτήσεων και μέσω του Ναυτικού Επιμελητηρίου.

10) Κανόνες Διαμεσολάβησης του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC Mediation Rules)

Τέλος, το 2014, οι κανόνες διαμεσολάβησης του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου αντικατέστησαν τους Κανόνες Φιλικής Διευθέτησης (ADR Rules, 2001)⁴⁰. Το Διεθνές Κέντρο Εναλλακτικής Επίλυσης των Διαφορών (International Centre for ADR) είναι ξεχωριστό διοικητικό όργανο του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC). Οι κανόνες διαμεσολάβησης αποτελούνται από 10 άρθρα⁴¹ και ένα παράρτημα

39. <https://nee.gr/to-ναυτικο-επιμελητηριο/σκοπός-δραστηριότητες/>

40. <https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/mediation/mediation-rules/>

41. ICC Mediation Rules. Άρθρο 2- έναρξη διαμεσολάβησης όταν υπάρχει συμφωνία παραπομπής στους κανόνες διαμεσολάβησης ICC. *Article 2 Commencement Where there is an Agreement to Refer to the Rules.* 1. Where there is an agreement between the parties to refer their dispute to the Rules, any party or parties wishing to commence mediation pursuant to the Rules shall file a written Request for Mediation (the "Request") with the Centre. The Request shall include: a. the names, addresses, telephone numbers, email addresses and any other contact details of the parties to the dispute and of any person(s) representing the parties in the Proceedings; b. a description of the dispute including, if possible, an assessment of its value; c. any agreement to use a settlement procedure other than mediation, or, in the absence thereof, any proposal for such other settlement procedure that the party filing the Request may wish to make; d. any agreement as to time limits for conducting the mediation, or, in the absence thereof, any proposal with respect

38. <http://www.mararbpiraeus.eu/index.php/base/el>

(appendix) σε σχέση με το κόστος. Παρέχουν ευελιξία και κατά τη γνώμη της γράφουσας, επίσης, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη ναυτιλία, εφόσον επιλεγούν από τα μέρη για τη διευθέτηση των διαφορών τους.

11) Επίλογος

Η διαμεσολάβηση ως τρόπος επίλυσης των ναυτικών διαφορών μπορεί να επιτευχθεί και να αναπτυχθεί μέσα από έγκριτες διαδικασίες,

εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, όπως παρουσιάστηκε παραπάνω. Θα προάγει τον διάλογο μεταξύ των μερών και κυρίως θα μειώσει κατά πολύ το κόστος των διενέξεων. Όπως οι περισσότερες αλλαγές, θα πάρει χρόνο στη ναυτιλιακή βιομηχανία να την δεχτεί. Η επιμόρφωση των στελεχών της και η διαρκής ενημέρωση θα συνέτεινε σε αυτό τον στόχο. Εξάλλου η διαμεσολάβηση είναι μία διαπραγμάτευση· η διαπραγμάτευση αποτελεί την πηγή και την καθημερινότητα της ναυτιλίας.

thereto; e. any agreement as to the language(s) of the mediation, or, in the absence thereof, any proposal as to such language(s); f. any agreement as to the location of any physical meetings, or, in the absence thereof, any proposal as to such location; g. any joint nomination by all of the parties of a Mediator or any agreement of all of the parties as to the attributes of a Mediator to be appointed by the Centre where no joint nomination has been made, or, in the absence of any such agreement, any proposal as to the attributes of a Mediator; h. a copy of any written agreement under which the Request is made. 2. Together with the Request, the party or parties filing the Request shall pay the filing fee required by the Appendix hereto in force on the date the Request is filed. 3. The party or parties filing the Request shall simultaneously send a copy of the Request to all other parties, unless the Request has been filed jointly by all parties. 4. The Centre shall acknowledge receipt of the Request and of the filing fee in writing to the parties. 5. Where there is an agreement to refer to the Rules, the date on which the Request is received by the Centre shall, for all purposes, be deemed to be the date of the commencement of the Proceedings. 6. Where the parties have agreed that a time limit for settling the dispute pursuant to the Rules shall start running from the filing of a Request, such filing, for the exclusive purpose of determining the starting point of the time limit, shall be deemed to have been

made on the date the Centre acknowledges receipt of the Request or of the filing fee, whichever is later.

Άρθρο 3- έναρξη διαμεσολάβησης όταν δεν υπάρχει προηγούμενη συμφωνία παραπομπής στους κανόνες διαμεσολάβησης ICC. **Article 3. Commencement Where there is No Prior Agreement to Refer to the Rules.** 1. In the absence of an agreement of the parties to refer their dispute to the Rules, any party that wishes to propose referring the dispute to the Rules to another party may do so by sending a written Request to the Centre containing the information specified in Article 2(1), subparagraphs a)-g). Upon receipt of such Request, the Centre will inform all other parties of the proposal and may assist the parties in considering the proposal. 2. Together with the Request, the party or parties filing the Request shall pay the filing fee required by the Appendix hereto in force on the date the Request is filed. 3. Where the parties reach an agreement to refer their dispute to the Rules, the Proceedings shall commence on the date on which the Centre sends written confirmation to the parties that such an agreement has been reached. 4. Where the parties do not reach an agreement to refer their dispute to the Rules within 15 days from the date of the receipt of the Request by the Centre or within such additional time as may be reasonably determined by the Centre, the Proceedings shall not commence.